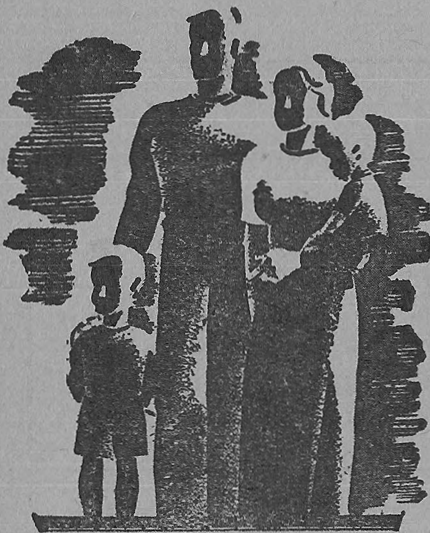




412

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKE r.l.



JOHTOKUNNAN
VUOSIKERTOMUS
VUODELTA 1947

XXXXITOIMINTAVUOSI



1412

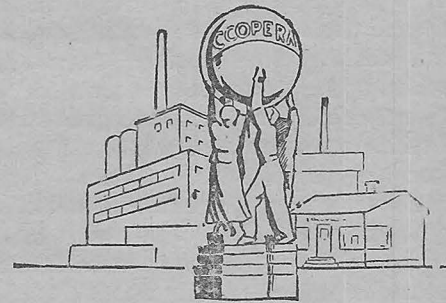
KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIKE r.l.

JOHTOKUNNAN VUOSIKERTOMUS.
VUODELTA 1947

XXXXI TOIMINTAVUOSI

214

Oy. Kehityksen Kirjapaino, Pori, 1948



EDISTYSMIELISET OSUUSLIIKKEET.

Jatkuva tavarantuote sekä edelleen voimassa olevat säännöstelymääräykset vaikeuttivat kuluneen vuodenkin aikana edistysmielisen osuuskauppaliikkeen toimintaa, niin että sitä ei voitu kehittää toivotulla tavalla. Kaikesta huolimatta vuoden kuluessa saavutettiin kuitenkin melkoisen kauniita tuloksia. Osuusliikkeiden jäsenmäärä, joka edellisen vuoden aikana suoritetun jäsenhankintarynnäkönsä ansiosta kohosi erittäin voimakkaasti, jaksoi edelleenkin nousta. Lisäys oli 23 341 henkilöä ja osuusliikkeiden yhteinen jäsenmäärä vuoden lopussa 448 504. Liikevaihto kasvoi vuoden aikana 5 502,3 mmk ja oli yhteensä 18 132,6 mmk. Lisäys oli edellisen vuoden liikevaihtoon verrattuna 43,6 %. Kun tukkuhintaindeksi nousi vuoden kuluessa kaiken kaikkiaan 39 %, vuoden keski-indeksi nousun ollessa 20,3 %, havaitaan, että osuusliikkeiden välittämä tavaramäärä viime vuoden aikana suureni jonkin verran edellisestä vuodesta.

Säännöstelytoimenpiteistä, rakennus- ja rahoitusvaikeuksista huolimatta osuusliikkeet voivat vuoden kuluessa avata yhteensä 135 uutta myymälää, niin että myymäläin kokonaismäärä vuoden lopussa oli 2 820. Osuusliikkeiden ravitsemisliikkeiden lukumäärä lisääntyi neljällä ja nousi siis 354:ään; tuotantolaitosten määrä kasvoi kolmella, joten niitä oli vuoden lopussa 229.

Keskusliikkeet antavat puolestaan eri selostuksen.

KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITTO (KK) R.Y.

Rinnan osuusliikkeiden kanssa on KKn toiminta jatkuvasti vilkastunut. Liikkeenhoidollinen neuvontatoiminta ja tilintar-

runsaasti huolta ja samalla toiminnan rajoituksia. Poikkeuksellisen kuivuuden aiheuttamasta veden vähydestä vesistöissä on ollut seurauksena eräiden teollisuuslaitosten, mm. puuhiomoiden, toiminnan keskeyttäminen kokonaan sekä voiman käytön radikaalinen rajoittaminen muilta, mikä tietysti on merkinnyt tuotannon supistumista vastaavasti. Kaikesta huolimatta teollisuuden tuotannon volyymi (määrä) suureni aina vuoden kolmannelle neljännekselle asti, jolloin kotimarkkinateollisuuden tuotannon volyymi-indeksi oli 118, vientiteollisuuden 77 ja koko teollisuuden 100, kun vuoden 1935 taso merkitään 100:lla. Koko teollisuuden tuotannon määrä oli siis vuoden 1935 tasolla, mutta vientiteollisuus oli vielä keskitasoa heikompi. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna tuotanto lisääntyi noin 10 %.

Toisen pääelinkeinomme, maatalouden, tulokset olivat loppukesän ankarasta kuivuudesta huolimatta kokonaisuudessaan niin ikään tyydyttävät. Sadon suuruuteen vaikuttivat erityisen edullisesti ne suuret väkilannoitemäärät, joita vuoden kuluessa tuotettiin maahan ja osittain ylittivät rauhanaikaisen käytön. Niinpä typpilannoitteita tuotiin 63 000 tonnia (vastaa n. 10 000 tonnia puhdasta typpeä), fosfaattilannoitteita 268 500 tonnia (vastaa 62 000 tonnia liukenevaa fosforihappoa) ja kalilannoitteita 70 000 tonnia (vastaa 28 000 tonnia puhdasta kalia). Vuosina 1937—39 tuotiin typpilannoitteita keskimäärin 56 800 tonnia (vastaa 8 100 tonnia puhdasta typpeä), fosforilannoitteita 168 000 tonnia (vastaa 33 600 tonnia fosforihappoa) ja kalilannoitteita 31 000 tonnia (vastaa 12 400 tonnia puhdasta kalia). Myöskin eräiden kasvilaatujen viljelysalat lisääntyivät tuntuvasti. Niinpä sokerijuurikkaan, perunan ja kauran viljelysalat lisääntyivät 49, 15, ja 9 %. Leipäviljan sato oli 63 000 tonnia suurempi kuin edellisenä vuonna — se nousi noin 536 000 tonniin — ja kaurasato 70 000 tonnia suurempi, määrältään 404 000 tonnia. Perunan sato oli 1 092 000 tonnia, mikä oli 200 000 tonnia enemmän kuin edellisenä vuonna. Huoltotilanteeseen vähemmän vaikuttavat juurikasvien sadot olivat heikommat kuin edellisenä vuonna, mutta sen sijaan kotieläinruokinnan kannalta tärkeimmän tavoitteen, kylvöheinän, sato väheni virallisten satoarvioiden mukaan vallan 17 %. Korsirehutilanne on tämän vuoksi suuressa osassa maata heikko. Satovuonna 1946/47 yleiseen kulutukseen luovutettu tuotemäärä lasketaan 2 000—2 100 milj. luovutusyksiköksi, josta leipäviljaa n. 140 000 tonnia, mikä ylittää asetetun tavoitteen 500—600 milj. yksiköllä. Lihan vapauttami-

nen säännöstelystä sai aikaan voimakkaan lisäyksen sen tuotannossa, mutta samalla sen hinnat nousivat erittäin korkeiksi.

Tuotannon suotuisasta kehityksestä johtuu, että maamme ulkomaankaupassa saavutettiin vuonna 1947 hyviä tuloksia. Ennakkotietojen mukaan viime vuoden kokonaiskauppavaihto oli 92 099 mmk ns. saksalaissaatavat mukaanluettuina, ja se oli 95 % suurempi edellisen vuoden vaihtoa. Vienti oli 45 211 mmk ja tuonti 46 838 mmk, joten tuontienemmyys oli 1 677 mmk. Kun siihen on laskettava lisäksi saatavat saksalaissaatavista, jää kauppataseen vajaukseksi 3 705 mmk. Uikopuolella kauppavaihdon on lisäksi ollut sotakorvausvientiä 10 407 mmk:n arvosta. Ennakoarvion mukaan viime vuoden tuonti oli 93 % ja vienti 62 % vuoden 1935 määristä. Ulkomaankaupan tavaramäärät kasvoivat edellisen vuoden määristä viennin osalta kolmannoksen ja tuonnin osalta noin neljä viidennestä. Kun talousneuvosto oli arvioinut vapaan viennin voivan nousta parhaassakin tapauksessa vain 30 miljaardiin markkaan, ylitettiin nämä varovaiset laskelmat reippaasti. Markkinasuhdanteet ovat myös olleet viennillemme erittäin edulliset, sillä vientihintaindeksi kohosi marraskuun loppuun mennessä n. 46 %.

Kauppalaivastomme kärsi sodan aikana suuria menetyksiä. Kun yli 500 bruttotonnin kantoisia aluksia oli kauppalaivastossamme ennen sotaa 284 alusta, vetomäärältään 593 000 bruttotonnia, oli niiden luku sodan loputtua 124 ja kantavuus 218 000 bruttotonnia. Viime vuoden päättyessä menetyksiä oli saatu korvatuksi jo niin paljon, että alusten luku oli 193 ja niiden kantavuus n. 428 000 bruttorekisteritonnia eli 73 % sodanedellisestä määrästä.

Kotimaiset rahamarkkinat ovat, lukuunottamatta lyhyttä aikaa kolmannella neljänneksellä, jatkuvasti kiristyneet. Elinkeinotoiminnan vilkastuessa sekä palkkain ja hintain noustessa liike-elämän luotontarve on kasvanut nopeasti. Siitä runsaasta ostovoimamäärästä, joka virtaa yleisölle, vain perin pieni osa tulee rahalaitoksiin talletuksina ja säästöinä. Niin ollen rahalaitokset eivät ole voineet tyydyttää kasvavaa luotontarvetta, vaan jännitys rahan tarjonnan ja kysynnän välillä on voimakkaasti kiristynyt. Seurauksena tästä korkokanta on osoittanut pitkin vuotta kohoamisen oireita. Suomen Pankki korotti jo 5. päivänä kesäkuuta alimman diskonttokorkonsa 4 %:sta 4,5 %:iin ja joulukuun 13. päivänä edelleen 5,5 %:iin. Myöskin liikepankit ovat vastaavasti nostaneet antolainauskorkojaan, ja vuoden 1943

alusta päätettiin nostaa myös talletuskorko liikepankeissa 3,5 %:sta 4 %:iin ja muissa 4 %:sta 4,5 %:iin.

Hintojen kehitys on kulkenut voimakkaan nousun merkeissä huolimatta hintaviranomaisten pyrkimyksistä ehkäistä sitä. Niinpä tukkuhintaindeksi nousi vuoden kuluessa 39 % ja elinkustannusindeksi 54 %. Markan arvo onkin viime vuoden kuluessa huonontunut huolestuttavasti, ja nähtäväksi jää, kuinka paljon sitä voidaan pelastaa. Valitettavinta tässä inflaatiokehityksessä on, että sen aiheuttamat tuhot kohdistuvat raskaimmin vähävaraisempaan, mutta samalla uutterimpaan kansanosaan, jolla ei ole reaaliomaisuuksia turvanaan.

Rinnan hintojen kanssa ovat tietysti myös palkat kohonneet työmarkkinoilla vallitsevan epävarmuuden johdosta. Työtaisteluita sattui varsin lukuisasti. Teollisuudessa työskentelevien miesten palkkatason on arvioitu nousseen vuoden kuluessa keskimäärin 50 % ja naisten yli 60 %.

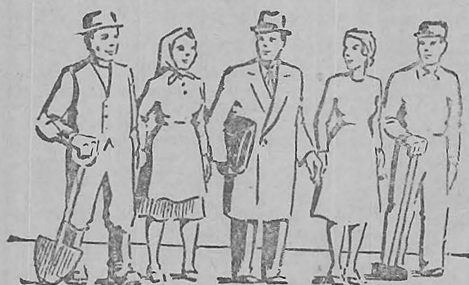
Inflaatiokehitys löi leimansa myös valtiotalouteen. Tarkkoja numerotietoja sen tilasta ei vielä ole käytettävissä, mutta ennakkotietojen mukaan valtion velka kasvoi vuoden aikana 105 miljaardista markasta n. 117 miljaardiin. Setelirahoituksella jouduttiin peittämään vain noin 50 mmk:n menot, ja valtion vekseliluotonkin kasvu oli aivan vähäpätöinen.

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKE r.l.

I. YLEISKATSAUS.

Ryhtyessämme arvioimaan liikkeemme päättyneen tilikauden toimintaa ja saavutuksia on muistettava, että monet säännöstely- ym. määräykset edelleenkin varsin tuntuvasti rajoittavat liiketoimintaa ja tilanteen parantuminen tavaramarkkinoillakin on tapahtunut odotettua hitaammin. Onpa suoranaista taantumistakin havaittavissa vuoden loppupuolella m.m. tekstiilitavaroiden ja rakennustarvikkeiden hankintanumeroissa. Tosin on ruokatarvike-tilanne helpottunut ja eräitä tämän alan tarvikkeita, kuten liha, lihajalosteet, suola, perunat y.m. vapautettu säännöstelystäkin ja sokeria sekä ravintorasvoja on vähitellen päästy jakamaan entistä suurempia annoksia, joten ruokatarvike-tilanteen osuus liikevaihdossa on jatkuvasti kasvamassa. Sitävastoin kiristynyt säkkitilanne vaikeutti osaltaan tuntuvasti maataloustuotteiden hankintaa, koska satokauden alkaessa ei niitä ollut juuri lainkaan saatavissa, ja maatalousvarastomme myynti jäi tästäkin syystä odotettua heikommaksi. Muiden toimipaikkojen liikevaihdon kehittyessä, edellämainsmistamme kielteisistä tekijöistä huolimatta, laskelmien mukaisesti. Ainoastaan leipomomme tuotanto, joka toistaiseksi tarvikkeiden puutteesta johtuen, on rajoittunut etupäässä ruisleivän valmistukseen, laski jonkin verran, mikä todennäköisesti

aiheutuu »särvin»-tilanteen paranemisesta. Näissä oloissa voikaankin nyt saavutettua nettotulosta pitää tyydyttävänä ja osuuskuntamme siirtyy vahvistunein voimin uudelle toimikaudelle. Esittelemme seuraavilla sivuilla yksityiskohtaisemmin toimintaamme ja sen tuloksia päättyneeltä toimikaudelta.



II. JÄSENET.

Vaikka jäsenhankkijamme lepäsivätkin »laakereillaan» edellisen vuoden ponnistusten jälkeen, liittyi uusia jäseniä osuuskuntaamme luonnollistakin tietä tavallista runsaammin, osoittaen asiakaspiirimme yhä kasvavaa mielenkiintoa liikkeemme toimintaa kohtaan. Kokonaisuudessaan oli jäsenmäärän kehitys kertomusvuonna seuraava:

Jäsenmäärä vuoden alussa	1.646
Liittyi vuoden kuluessa	209
Erosi poismuuton tai kuoleman kautta	12
Lopulliseksi lisäykseksi jäi	197
Jäsenmäärä vuoden päättyessä	<u>Yhteensä 1.843</u>

Näistä oli jäsenmaksunsa kokonaan naksaneita ..	773
Säännöllisesti suorittaneita	533
Osittain maksaneita	419
Suorittamisen laiminlyöneitä	98
	<u>Yhteensä 1.843</u>

Viimeksi mainittuun lukuun sisältyy todennäköisesti henkilöitä, jotka poismuuttaessaan eivät ole jättäneet eroilmoitusta.

Ammatin ja sukupuolen mukaan oli jäsenistön ryhmitys:

	Miehiä	Naisia	Yht.
1. Tilallisia ja heihin verrattavia	197	42	239
2. Pienviljelijöitä ja torppareita	122	41	163
3. Maanviljelystyöväkeä	191	46	237
4. Virkamiehiä ja suurliikkeen harj. ...	17	6	23
5. Pikkuliikkeen harj. ja liikeapulaisia	108	57	165
6. Teollisuustyöväkeä	625	206	831
7. Muuta työväkeä	61	32	93
8. Vapaiden ammattien harjoittajia ..	14	13	27
9. Muita	7	34	41
10. Ryhmäjäseniä	—	—	24
	<u>Yhteensä 1.342</u>	<u>477</u>	<u>1.843</u>



III. LIKETOIMINTA.

1. Toimipaikat.

Vaikeasta rakennustilanteesta johtuen ei uusia toimipaikkoja voitu, useista pyynnöistä huolimatta, avata kertomusvuoden aikana, joten liiketoimintamme jatkui vain entisten toimipaikkojen suojissa. Vuoden päättyessä oli liikkeellämme toiminnassa:

Sekatavaramyymälöitä	14
Jakamoita	2
Ruokaloita	3
Kahviloita	1
Tuotantolaitoksia	1
Keskus-, maatalous- ja lihavarastot	1
Konttori	1
eli yhteensä 23	

kirjanpidollisesti erillistä toimipaikkaa.

2. Liikevaihto.

Siitä huolimatta, että liiketoimintamme laajentumiseen ei ollutkaan edellytyksiä ja alueellamme saatu heikko sato, säkkipula sekä ostoalueemme pienentyminen vähensi tuntuvasti maataloustuotekauppaamme, jatkui liikevaihtomme kehitys

edelleenkin suotuisissa merkeissä. Niinpä kokonaisliikevaihdossa, joka päättyi 84.465.417:76 markkaan, oli lisäystä 24.390.364:28 mk eli 40,59 %, josta suurin nousu tuli myymälöiden ja liharaston osalle. Ainoastaan ruokala N:o 1 ja maatalousvarasto jäivät hieman laskun puolelle.

Vuoden eri kuukausien osalle jakautui myynti seuraavasti.

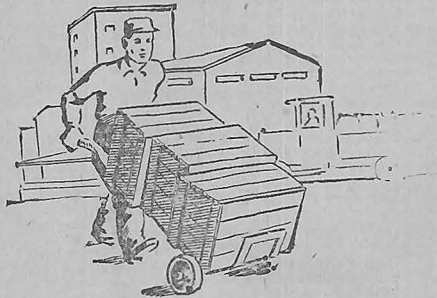
		Lisäystä	
Tammikuu	4.415.429:16	1.741.394:46	65,12 %
Helmikuu	6.500.613:69	3.479.516:45	115,17 »
Maaliskuu	5.788.292:34	1.637.398:72	39,45 »
Huhtikuu	6.841.763:91	1.964.088:69	40,27 »
Toukokuu	7.017.015:79	2.460.786:36	54,01 »
Kesäkuu	6.676.469:09	1.270.767:07	23,51 »
Heinäkuu	7.544.699:76	3.194.192:80	73,43 »
Elokuu	6.612.998:08	1.854.923:92	38,97 »
Syyskuu	7.725.410:43	1.598.941:16	26,01 »
Lokakuu	7.214.108:65	213.700:95	3,17 »
Marraskuu	7.313.846:98	1.758.357:57	31,65 »
Joulukuu	10.814.699:88	3.196.276:13	41,95 »
Yhteensä 84.465.417:76		24.390.364:28	40,59 %

3. Leipomon tuotanto.

Kuten jo alussa mainitsimme, leipomon tuotanto ei, varsinkin vuoden alkupuolella, kehittynyt yhtä suotuisissa merkeissä kuin liikevaihtomme. Vuoden loppupuolella aloitettu tilausvalmistus yksityisille sekä lisääntynyt korvikeleivosten ja muiden vehnävalmisteiden menekki paransi tosin huomattavasti tilannetta, mutta lopulliset valmistusnumerot jäivät kuitenkin laskun puolelle. Yhteensä valmistettiin 1.952.786:50 markan arvosta, joten tuotanto väheni 68.701:65 mk eli 3,40 %.

Eri leipälaatuojen osuus kokonaistuotannossa oli seuraava:

		v. 1947	v. 1946
Ruisleipää	76.220,3 kg	81,27 %	84,95 %
Vehnäleipää	7.093,4 »	7,57 »	10,15 »
Leivoksia	10.469,2 »	11,16 »	4,90 »
Yhteensä	93.789,9 kg	100,00 %	100,00 %



IV. TAVARAIN HANKINTA.

1. Yleistilanne.

Mitään suurempia muutoksia parempaan päin ei tavaratilanteessa vuoden aikana tapahtunut. Tekstiilitavaroita oli, jako-osuuksien luvatusa lisäämisestä huolimatta, entistä vähemmän saatavissa, samoin vaikeutui rakennustarviketilanne varsinkin vuoden loppupuoliskolla. Niinpä esim. nauloja ja sementtiä onnistuimme hankkimaan ainoastaan osalle jätettyjen ostolupien määrästä ja huomattavien sementtiterien toimitus siirtyi seuraavaan vuoteen. Jalkineita sen sijaan oli jo entistä runsaammin ja parenpilaatusina saatavissa ja vuoden alkupuolella tapahtunut lihan ja lihajalosteiden vapauttaminen puolella tapahtunut lihan ja lihajalosteiden vapauttaminen

»korttipelistä» lisäsi näiden tavaroiden hankintamahdollisuuksia sekä menekkiä varsin tuntuvasti. Mutta n.s. korvikevalmisteiden hankintaan on suhtauduttu entistä pidättyväisemmin ja entiset varastot on toimitettu jakeluun huomattavalla alennuksella.

2. Hankintatilasto.

Tavaraostoissamme on OTK:n osuus edelleenkin kasvanut, joten oikeaan suuntaan ovat markat pyörimässä, mutta ostot KK:lta, sisarusuusliikkeiltä ja varsinkin yksityisiltä ovat vastaavasti pienentyneet. Eri tavararyhmistä taas muodostavat ravinto- ja nautintoaineet yhä huomattavamman osan hankinnoistamme, mihin lihan säännöstelystä vapauttamisella oli aivan ratkaiseva merkitys. Mutta käteisostojen osuus hankinnassa muodostui edellämmainitsemistamme seikoista johtuen odotettua heikommaksi.

Eri myyjiltä ostettiin tavaroita seuraavasti:

		v. 1947	v. 1946
OTK:ta	39.493.920:39	51,26 %	46,62 %
KK:lta	211.323:50	0,28 »	0,77 »
Sisarusuusliikkeiltä	263.481:—	0,35 »	0,63 »
Yksityisiltä	837.187:50	11,02 »	14,05 »
Käteisostot	28.148.425:35	37,09 »	37,93 »
Yhteensä mk	75.092.142:59	100,00 %	100,00 %

Eri tavararyhmien osalle jakaantui hankinta seuraavasti:

		v. 1947	v. 1946
Ravinto- ja nautintoaineet	58.744.296:89	78,23 %	70,48 %
Taloustavarat	1.423.982:26	1,90 »	2,77 »
Lyhyttavarat	1.224.220:89	1,63 »	1,94 »
Rautateoks. ja rakennusain.	9.000.582:69	11,99 »	14,05 »
Tekstiili- ja teollisuustuott.	3.081.128:86	4,10 »	5,82 »
Jalkineet ja nahka	1.617.931:—	2,15 »	4,94 »
Yhteensä mk	75.092.142:59	100,00 %	100,00 %

3. Maataloustuote- ja tarvikekauppa.

Kasvukautena vallinneen ankaran kuivuuden johdosta muodostui toimialueemme peruna- ja juurikasvi- sekä osittain vilja-satokin varsin heikoksi, joten esim. perunaa, jota edellisenä satokautena toimitimme kulutuskeskuksiin yli 700 tuh. kiloa, ei saatu korjuuaikana kuin omien toimipaikkojen tarpeisiin. Siksi edellämainittujen tarvikkeiden hankinta vähenikin tuntuvasti, mutta liha- ja kananmunakaupan vilkastuminen tasoitti osaltaan maataloustuotteiden hankintanumeroita. Yhteensä ostettiin maataloustuotteita suoraan tuottajilta 28.143.425:35 markan arvosta, OTK:lta 67.906:— ja yksityisiltä 138.886:— markan arvosta. Hankinnasta myytiin omissa toimipaikoissa 10.523.555:35 mk arvosta.

Valtion viljavaraston asiamiesliikkeenä hankittiin viljaa yhteensä 435.020 kg josta määrästä jauhatusmääräyksillä ja ostoluvilla varattiin omaan käyttöön 212.626 kg myyntiin siemeneksi 37.687 » toimitettiin kulutuskeskuksiin 67.504 » varastossa 31. 12. 1947 117.203 »

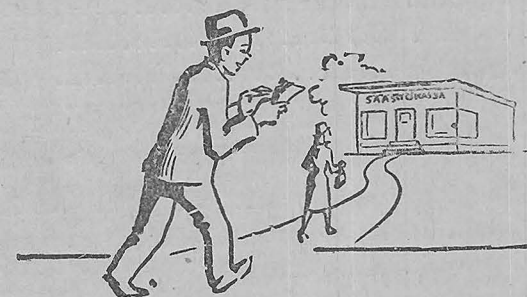
eli yhteensä 435.020 kg

Viljelyssopimuksilla hankittiin edellisen lisäksi vielä mal-lasohraa Oy. Perunalle 71.489 kg.

Edellä mainitsemiemme syiden aiheuttamasta hankinnan pienentymisestä onkin seurannut, että suurin osa paikallisjakeluun toimittamistamme viljatuotteista on tuotettu suurmyllyltä. Tästä on eräässä suhteessa ollut etuakin. Kuluttajat ovat saaneet laadultaan tasaisemmin valmistettua tavaraa ja osa näin saapuneista paperisäkeistä on vapautunut liikkeemme käyttöön helpoittamaan kireätä säkkitilannetta. Maataloustarvikkeista on maatalouskoneita ja niiden osia jatkuvasti ollut varsin rajoitetusti saatavissa, joten niiden kysyntää ei ole voitu kuin osittain tyydyttää. Väkilannoitteita sen sijaan, etenkin fosfaatteja, on niiden säännöstelyn purkamisen jälkeen saatu niin

runsaasti, että osittaista menekkipulaakin on jo havaittavissa, koska pitkäaikaisen fosfaatin niukkuuden aikana niitä totuttiin käyttämään vain kovin pieniä määriä, joten viljelijät ostavat niitä toistaiseksi perin varovasti, vaikka pellot ovatkin kovasti fosfaatin tarpeessa. Myöskin väkirehuja on entistä runsaammin ilmestynyt markkinoille. Eri maataloustarvikkeita välimme vuoden aikana seuraavasti:

Maatalouskoneita ja niiden osia	989.266:—	852.769:25
Väkilannoitteita	4.039.850:—	1.704.969:78
Väkirehuja	2.780.261:—	552.229:54
Siementavaroita	624.984:—	133.292:90
Yhteensä mk	8.343.361:—	3.243.261:47



V. SÄÄSTÖKASSALIIKE.

1. Talletustoiminnan kehitys.

Maamme talouselämän epävakaisuus kuvastuu myöskin säästökassatoiminnassa. Vaikka rahaa onkin toistaiseksi ollut hyvien ansioiden ja kohoavan hintatason vuoksi runsaasti liikkeellä, ei säästämisharrastus ole osoittanut elpymisen merkkejä, vaan halua tavarasijoituksiin on edelleenkin havaittavissa sekä

tuottajain että kuluttajain keskuudessa. Toivottavasti tämä kansantaloudellisesti vahingollinen ja uutterille osuustoimintaihmisille aikaisemmin vieras »hamstraus»-kehitys vähitellen pysähtyy ja terve, säästämisen avulla vastaiseen hyvinvointiin pyrkivä ajatustapa saa uudelleen jalansijaa jäsenistössämme.

2. Talletustilasto.

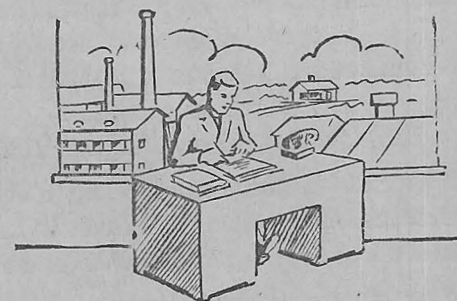
Talletukset 31. 12. 1946	4.319.252:13
Talletettu 391 erässä	2.334.478:—
Nostettu 250 erässä	2.280.950:16
Lisäys	53.527:84
Korkoja liitetty pääomiin	172.539:98 226.067:82

Talletukset 31. 12. 1947 4.545.320:—

Vastakirjoja käytössä 31. 12. 1946	712 kpl.
Säästötilejä avattu	64 64 »
Säästötilejä lopetettu	24 40 »

Vastakirjoja käytössä 31. 12. 1947 752 kpl.

Säästökassan tarkastuksia suorittivat paikalliset hallintoneuvoston määräämät henkilöt 6 kertaa ja OTK:n määräämä säästökassan tarkastaja T. Silvo kerran.



VI. KIINTEISTÖT JA KALUSTOT.

1. Kiinteistöt.

Rakennustoiminnan jatkuva säännöstely ja tarvikepula estivät laajemmat rakennustoimet päättyneenäkin tilikautena. Ainoastaan päätoimipaikan liike- ja asunto-osan korottaminen kaksikerroksiseksi saatiin päätökseen ja Stormin myymälän jo vuosia vireillä ollut myymälän rakennusasia sai vihdoin onnellisen ratkaisun, ja rakennustyöt aloitettiin aivan vuoden loppuviikkoina. Kallialan myymälään valmistui myöskin syksyllä kipeästi kaivattu varastorakennus ja Sääkskosken myymälään uusittiin viljavaraston permanto, mutta varsinainen myymäläremontti siirtyi myöhäisen ajankohdan vuoksi seuraavaan kesään. Kiinteistökorjauksiin ja hankintoihin käytettiin yhteensä 3.329.278:— mk ollen niiden kirjanpitoarvo vuoden päättyessä 5.737.581:15 mk. Toimipaikoistamme sijaitsee edelleenkin 9 omassa ja 10 vuokrakiinteistössä. Osuuskuntamme omistuksessa oli vuoden päättyessä seuraavat kiinteistöt:

Keskuskiinteistö ja varastot Kiikan kirkolla
 Vilja- ja lannoitevarasto Kiikan asemalla
 Myymälä varastoineen Kiikan Kiimajärvellä
 » Illossa
 » Kauvatsan asemalla

Myymälä varastoineen Kauvatsan Sääkskoskella

» Tyrvään Roismalassa

Varastot ja perunakellari Kauvatsan Yttilässä

» Karkun asemalla

Leipomo, myymälä ja varasto Tyrvään asemalla

Myymälätontti Stormissa, jossa rakennustyöt ovat parhailaan käynnissä sekä rakentamattomat liiketontit Lievikoskella, Kilpijoella, Tyrvään aseman omakotialueella ja Pappilan kylässä sekä Kiikoisten Meijerikylässä.

2. Kalustot.

Lihan vapauduttua säännöstelystä lisääntyi teuraskarjan hankinta huomattavasti, joten varsinaisen karjankuljetusauton osto kävi ajankohtaiseksi. Tarkoitukseen hankittiin vuoden lopulla Ford Thames-merkkinen kuorma-auto sekä lisääntynyttä lihanvälitystä silmällä pitäen myöskin suuritehoisen lihamylly. Päämyymälän yhteyteen valmistuvalle ruokatavaraosastolle ja uusittuun konttoriin hankittiin myöskin kalusteita. Näihin hankintoihin käytettiin yhteensä 856.502:59 mk. Kalustojen kirjanjitoarvoksi jäi tilinpäätöksessä 2.919.203:59 mk.



VII. VAKUUTUKSET JA SOSIAALINEN HUOLTO.

1. Jäsenten hautausvakuutus.

Kaikki voimassa olevat hautausvakuutusehdot täyttäneet osuuskuntamme jäsenet on vakuutettu 1.000:— markasta. Vakuutusehdot täyttäneitä oli vuoden päättyessä 617 henkilöä. Yllämainitun suuruinen vakuutussumma suoritettiin vuoden aikana seuraavien edesmenneiden jäsenten omaisille:

Kaarlo Laakso	Everd Hoipo	Kalle Uusitalo
Vihtori Koliseva	Kalle Haapanen	Vihtori Heiskala
Kalle Vesanen	Maria Helin	

Kaikki joukostamme poistuneet olivat esimerkillisiä osuustoimintaihmissä, joiden työtä osuustoimintasaralla kiitollisuudella muistellemme.

2. Kumminlahjat.

Samoin kuin aikaisempinakin vuosina on jäsenperheidemme uusille tulokkaille lahjoitettu 100:— markan säästökirja nuoren osuustoimintapolven vastaisten säästöjen pohjaksi. Kirjaa: Eloni alkutaival, on jaettu samassa yhteydessä. Kaikkiaan 23 esikoista pääsi vuoden kuluessa jäseneksi kummikerhoomme.

3. Henkilökunnan vakuutukset.

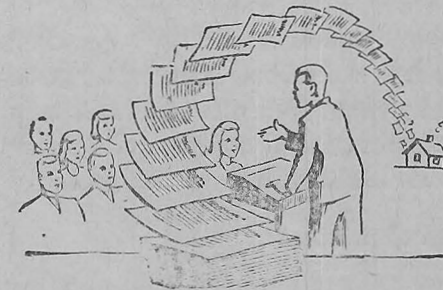
Eläkekassa Tuen jäsenenä on liikkeemme ottanut kaikille, vähintään 3 vuotta palveluksessamme olleille, joiden ikä palvelukseen saapumishetkellä on, naisilla alle 43 ja miehillä alle 48 vuotta, eläkevakuutuksen. Vakuutusmaksuista suorittavat toimihenkilöt osan ja osa jää liikkeen kannettavaksi. Kaikki vähintään 3 vuotta palveluksessamme olleet on myöskin liikkeen taholta ryhmähenkivakuutettu ja palvelusajasta riippumatta on jokainen toimihenkilö lainmukaisesti vakuutettu tapaturman varalta.

4. Palovakuutukset.

Osuuskuntamme kiintiestöt, irtaimistot ja tavaravarastot on palon varalta vakuutettu Keskinäisessä Palo- ja Tapaturmavakuutusyhtiö Kansassa. Kun hintataso on edelleenkin kohonnut, on palovakuutusten arvoja jatkuvasti tarkastettu, ja tulivat ne tilinpäätöshetkellä rahanarvon muutoksia vastaavalle tasolle. Palovahinkoja ei sattunut kertomusvuoden aikana.

5. Liikennevakuutukset.

Liikkeemme kuljetuskalusto, kuorma-autot ovat myöskin vakuutetut liikennevahinkojen varalta Kansa yhtiössä. Vain pari pienempää autorikkoa sattui vuoden kuluessa.



VIII. VALISTUS- JA KASVATUSTOIMINTA.

1. Osuustoiminnalliset julkaisut.

Osuustoiminnallinen perhelukemisto Kuluttajain Lehti on tilattu liikkeen varoilla kaikille niille jäsenille, jotka ovat palauttaneet ostomerkkinsä edelliseltä toimintakaudelta. Osuusliike on edustajiston päätöksen mukaan tilattu johtokunnalle, hallintoneuvostolle, edustajistolle ja myymäläneuvostojen puheenjohtajille sekä ammattilehti »Työtoveri» kaikille toimihenkilöille.

2. Valistusjuhlat.

Osuustoiminnallisia valistusjuhlia toimeenpantiin huhtikuun 17—24 päivien välisenä aikana kaikkiaan 8 eri toimipaikkojemme alueella sekä Stormissa, jossa lähes 200 nouseva jäsenkunta odottelee myymälämme avaamista. Kun näiden vuosittaisten katselmuksiemme ohjelmaksi on aina pyritty hankkimaan mielenkiintoista kuultavaa ja nähtävää oli kuuliijoita joka juhlapaikassa aivan tuvan täydeltä, yhteensä noin 2190 henkilöä. Juhlissamme puhui tällä kertaa maisteri Paavo Norri ja muusta ohjelmasta huolehtivat taitelijat Sammelman ja Hyypä sekä liikkeen toimihenkilöt.

3. Mainos.

Tavaraesittelyn helpottamiseksi ja tehostamiseksi on edelleenkin käytetty KK:n mainoskeskuksen apua tilaamalla sieltä malliasetelmat näyteakkunoihin sekä eräitä esittelyilmoituksia päivälehtiin. Ajankohtaisia tietoja jäsenille on myöskin esitetty kahdella omalla sivulla Kuluttajain Lehdessä.

4. Naiset-Mukaan toiminta.

Varsinaista keskustoimikuntaa ei ole ollut nimettynä lainkaan ja eri aluetoimikunnista ovat Sääkskosken, Illon, Karkun, Kiikoisten ja Kiikan toimikunnat järjestäneet illanviettoja perhepiirissä ja toiminnan piristymiseen onkin hyvät edellytykset olemassa kun vaan tekstiilitilanne alkaisi vähitellen helpottua.

Eri N-M toimikuntiin ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Kiikka: Saara Korpela, Irma Oksa, Elma Tähtinen, Hilja Laitinen, Elli Kaski ja Toivo Kosonen.

Tyrvää: Martta Joensuu, Saima Koivumäki, Rakel Salonen, Elsa Kivelä ja Esteri Salonen.

Karkku: Bertta Anttila, Kerttu Roos, Siiri Ojansivu, Martta Parviainen, Alma Jokinen ja Uno Parviainen.

Kiikoinen: Maire Koivuranta, Anna Lehtonen, Anni Lehtinen, Kerttu Visanen, Laina Virtanen ja Heikki Koivuranta.

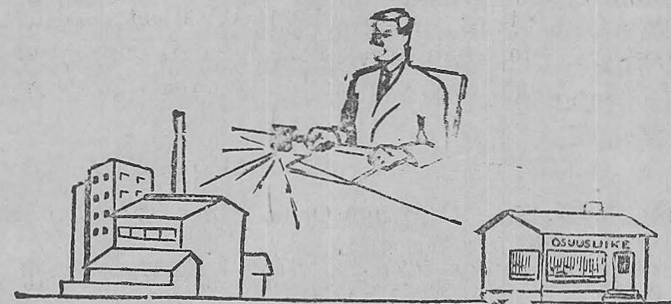
Sääkskoski: Aili Heikkilä, Katri Välimäki, Siiri Limnell, Martta Ojala, Salme Kröpi, Aune Sainio ja Kalle Leino.

Illo: Suoma Tervakoski, Anni Vesanen, Anni Vuorinen ja Toivo Vuorinen.

5. Henkilökunnan kasvatus.

Paitsi henkilökunnalle tilattua Työtoverilehteä, josta varsinkin myymälätyöntekijät ovat voineet seurata alamme ammattiasioita, on kaikki nuoremmat toimihenkilöt velvoitettu suorittamaan KK:n opinto-osaston I kirjeellinen kurssi. Eri kirjeellisillä kursseilla opiskeli vuoden kuluessa 10 toimihenkilöä.

Myymälänhoitajille ja muille vastunalaisissa toimissa työskenteleville toimihenkilöille järjestettiin kaksi neuvottelutilaisuutta, joissa luennoitiin kannattavaisuus- ja hankintakysymyksistä sekä luennoitiin liikkeen sisäisistä ammattiasioista. Useat toimihenkilöt ovat myöskin osallistuneet Hämeen—Satakunnan Osuuskauppaliiton Tampereella ja Porissa järjestämille opastuskursseille.



IX. HALLINTO JA HOITO.

1. Jäsenten edustajisto.

Edustajistoon kuuluivat vuoden aikana seuraavat osuuskuntamme jäsenet:

Väinö Ojala, Tyrvää	Heikki Tasku, Kauvatsa
Eino Kaski, Tyrvää	Reino Kotiranta, Kauvatsa
Väinö Jalonen, Tyrvää	Vilho Kröpi, Kauvatsa
Pekka Pohja, Tyrvää	Pauli Mäkelä, Kauvatsa
Martta Joensuu, Tyrvää	Kalle Kärki, Kauvatsa
Aino Kaski, Tyrvää	Lauri Virtanen, Kauvatsa, Rutuna
Eino Jyränoja, Kiikka	Laura Kuusinen, Kauvatsa
Oskari Salminen, Kiikka	Lauri Virtanen, Kauvatsa, Yttälä
Niilo Ruusunen, Kiikka	Niilo Heinonen, Kauvatsa

Kalle Heikkilä, Kiikka	Väinö Kallio, Kauvatsa
Kalle Korpela, Kiikka	Lauri Heino, Kauvatsa
Jaakko Pajunen, Kiikka	Kalle Jokinen, Karkku
Sulo Viitanen, Kiikka	Hannes Vihlman, Karkku
Tatu Pohja, Tyrvää	Siiri Ojansivu, Karkku
Paavo Kröpi, Kauvatsa	Lauri Nokari, Kiikoinen

Edustajisto- kokoontui vuoden kuluessa kahteen sääntömääräiseen ja 1 ylimääräiseen kokoukseen, joiden pöytäkirjat sisältävät yhteensä 39 §:ää. Marraskuun 30 p:nä toimitettiin edustajiston täydennysvaalit, joissa vuoden lopussa sääntömääräisesti erovuoroisten tilalle valittiin vuosiksi 1948—52 15 uutta edustajiston jäsentä. Osanotto vaaleihin oli odotettua heikompaa. Kaikkiaan käytti äänioikeuttaan 554 osuuskuntamme jäsentä.

2. Hallintoneuvosto.

Hallintoneuvostomme toimi myöskin kertomusvuonna vielä entisessä kokoonpanossaan kokoontuen kaikkiaan 5 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 55 §:ää. Puheenjohtajan nuijasta on huolehtinut edelleenkin Vilho Kröpi ja varapuheenjohtajana on ollut Väinö Ojala sekä jäsenenä Niilo Pajunen, Väinö Jalonen, Kalle Jokinen, Lauri Nokari, Lauri Hohkala, Eino Jyränoja ja Reino Kotiranta sekä viimeksi mainitun pyydettyä eron, Kalle Kärki. Sihteerinä on toiminut tarkastaja Hannes Laitinen.

3. Johtokunta.

Johtokuntaan ovat kuuluneet: Puheenjohtajana liikkeenhoitaja Tuure Tähtinen ja jäsenet Oskari Välimä ja Kalle Lehtinen sekä pöytäkirjojen laatimisesta on huolehtinut Hannes Laitinen. Hallintoneuvoston puheenjohtaja Vilho Kröpi on osallistunut myöskin johtokunnan kokouksiin. Johtokunta on pitänyt 12 kokousta joissa on käsitelty yhteensä 98 asiaa.

4. Myymäläneuvostot.

Myymäläneuvostoistamme useimmat eivät vielääkään ole jaksaneet kiinnittää riittävää huomiota toimintansa tehostamiseen, koska ainoastaan 1 on pitänyt säännölliset kuukausikokouksensa ja ainoastaan n:o 9 neuvosto on laatinut selostuksen toiminnasta viime tilikaudelta. Kokouksien luku oli yhteensä 59. Eri myymäläneuvostoihin ovat kertomusvuonna kuuluneet seuraavat osuuskuntamme jäsenet (ensinmainitun toimiessa aina puheenjohtajana):

Kiikka: Eino Jyränoja, Juho Pipinen, Sulo Viitanen ja Tuomo Suunnittu.

Kiimajärvi: Oskari Salminen, Jaakko Pajunen ja Otto Lammi.

Kauvatsa: Heikki Tasku, Lauri Virtanen, Selma Heinonen, Vilho Seppälä ja Arvo Kulmala.

Illo: Kalle Välimäki, Veikko Kranni ja Kalle Heikkilä.

Karkku: Kalle Jokinen, Tuomo Lakkala, Uuno Laine, Siiri Ojansivu ja Fanni Virtanen.

Tyrvää: Väinö Ojala, Eino Kaski, Esteri Salonen, Hannes Mäkelä ja Yrjö Lastunen.

Sääkskoski: Frans Salmela, Kalle Henrikson, Paavo Kröpi, Toivo Saarinen ja Kalle Kärki.

Kiikoinen: Lauri Nokari, Kerttu Visanen, Lauri Lehtonen, Lauri Hohkala ja Frans Valtanen.

Yttilä: Vilho Kröpi, Otto Tasku, Pauli Mäkelä, Arvo Koskinen ja Lauri Heino.

Roismala: Väinö Jalonen, Felix Nurminen, Aila Laitinen ja Artturi Tamminen.

Nuupala: Tatu Pohja, Saima Koivumäki ja Atte Tainio.

Iso-Illo: Manu Viskari, Unto Kelkka ja Toivo Nieminen.

Kalliala: Olavi Syrjälä, Tuomo Pohjala, Paavo Nieminen, Vilho Syrjälä ja Eino Tuominen.

5. Myymälän valvonta.

Tarkistusinventointeja suoritettiin eri myymälöissä yhteensä 9. Muita perinpohjaisempia tarkastuksia, joissa täytettiin tarkastuspöytäkirja oli 27, sekä säännöstelyasiain hoidon tarkastuksia y.m. 36.

6. Aluekokoukset.

Jäsenten aluekokouksia järjestettiin, edustajiston päätöksen mukaisesti vain syksyllä eri toimipaikkojen alueella. Niissä asetettiin ehdokkaat myymäläneuvostoihin, N.M.-toimikuntiin sekä käsiteltiin alustavasti edustajiston varsinaisessa syyskokouksessa esille tulevia asioita ja liikkeen vastaista toimintaa koskevia johtokunnan ehdotuksia. Osanotto kokouksiin oli aikaisempaa verraten ilahduttavan runsasta ja keskustelut asiallisia ja rakentavia.

7. Toiminimen kirjoittajat.

Johtokunnan jäsenten lisäksi, jotka sääntöjen mukaan kirjoittavat toiminimen yhdessä toimitusjohtajan kanssa, on hallintoneuvosto valtuuttanut liikkeen kirjanpitäjän Sylvi Jokisen sekä hänen erottuaan liikkeen palveluksesta, kassanhoitaja Salme Juvalan kirjoittamaan myöskin liikkeen toiminimen yhdessä jonkun johtokunnan jäsenen kanssa.

8. Liiketoiminnan tarkkailu ja tilien tarkastus.

Hallintoneuvoston valtuuttamat kirjanpidon, kassan ja säästökassan kuukausitarkkailijat Oskari Välimaa, Eino Jyränoja ja Niilo Ruusunen ovat suorittaneet yhdessä 5 tarkastusta ja edellisen tilikauden varsinaisen tilientarkastuksen suorittivat maaliskuun 23—24 päivinä KK:n määräämät Väinö Haapala ja Joel Jalava sekä edustajiston valtuuttamina tarkastajina Eino Kaski ja Hugo Tuominen.

9. Edustukset.

Keskusjärjestöjen kokouksissa ovat osuuskuntaamme edustaneet seuraavat henkilöt:

KK:n edustaja-, ja Henki-, Palo- ja Tapaturmavakuutus-yhtiö Kansan yhtiökokouksessa äänivaltaisena edustajana Sulo Viitanen ja Lauri Hohkala varalla. OTK:n, Eläkekassa Tuen ja Hämeen-Satakunnan Osuuskauppaliiton kokouksissa äänivaltaisena edustajana Lauri Hohkala ja Sulo Viitanen varalla. Sekä lisäedustajana kaikissa edellämainituissa kokouksissa liikkeenhoitaja Tuure Tähtinen.



X. HENKILÖKUNTA.

Yleisen muutteluhalun saatua jalansijaa liikealan henkilöstön keskuudessa tapahtui sen vaikutuksesta meilläkin tavallista runsaammin henkilövaihdoksia ja mainitsemmekin seuraavassa vain tärkeimmät muutokset. Kirjanpitäjä Sylvi Jokinen siirtyi yksityisyrittäjäksi ja hänen tilalleen valittiin herra Teuvo Erola Riihimäeltä. Varastonhoitaja Väinö Kallio ja konttoriapul. Helena Vuori muuttivat Sydän-Hämeen Osuusliikkeen palvelukseen ja uudeksi varastonhoitajaksi valittiin varastinh. Vilho Huittinen Pihlavan Työv. Osk. ja kassanhoitajaksi neiti Salme Juvala Iin Osk. Roismalan myymälänhoitaja Esteri Pohja siirtyi »oman katon alle» ja samalla myyjäksi Tyrvään myymälään ja hänen tilalleen valittiin herra Jouko Stjerna Varkaudesta. Ja jo vuoden vaihteessa eronneen Tyrvään myymälänhoitajan Sulo Laineen tilalle saapui myymälänhoitaja Eino

Nurmi Osl. Kansasta. Ruokala Kinon emännän Lempi Uutelan siirrettyä takaisin »kotiin» Forssaan valittiin tilalle Karkun ruokalamme emäntä Enni Pesonen, ja työmaaruokalan emännäksi eronneen Erika Kaistisen tilalle saatiin emäntä Helena Komonen Valkeakoskelta. Vuoden päättyessä oli liikkeemme eri toimialoilla henkilökuntaa seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yht.
Konttorissa	3	3	6
Myymälöissä	14	23	37
Ravitsemisliikkeissä	1	20	21
Keskusvarastossa	3	1	4
Maatalousvarastossa	1	—	1
Lihavarastossa	1	—	1
Kuljetuksissa	5	—	5
Tuotantolaitoksessa	2	3	5
Yhteensä	30	50	80



XI. LIKETULOKSET JA TALOUDELLINEN ASEMA.

Palkkojen ja kuljetuskustannusten lohkaistessa yhä suuremman osan kertyneestä bruttoylijäämästä, mutta myyntipalkkioiden prosentuaalisesti edelleen alentuessa sekä korviketarviamarkkinoinnin muodostaessa kertomusvuonnakin huomattavasti ylijäämää pienentävän tekijän on tilikauden nettotulosta pidettävä tyydyttävänä. Sillä edellämainituista kielteisistä tekijöistä huolimatta kertyi sentään ylijäämääkin, joten liikkeemme taloudellinen asema on edelleenkin vahvistunut.

Liiketoimintamme kulut ja tuotot päättyneenä tilikautena sekä taloudellinen asema tilikauden päättyessä käy lähemmin selville seuraavista taseista:

XII. OMAISUUSTASE

Vastaavat:

I. Varsinainen omaisuus

A. Rahoitusomaisuus

1. Rahat ja pankkisaamiset	4.540.693:22	
2. Tilisaamiset	857.726:50	5.398.419:72

B. Vaihto-omaisuus

1. Valm. tavarat ja puolivalmisteet	15.658.581:15	
-------------------------------------	---------------	--

C. Käyttöomaisuus

Aineellinen

1. Maa-alueet		
Tilinavauksessa	735.090:—	
Tilikauden lisäys	199.803:—	934.803:—
2. Rakennukset		
Tilinavauksessa	1.473.500:—	
Tilikauden lisäys	3.329.278:15	4.802.778:15
3. Kalustot		
Tilinavauksessa	2.062.701:—	
Tilikauden lisäys	856.502:59	2.919.203:59
4. Muu käyttöomaisuus		113.507:—

II. Ylimääräinen omaisuus 5.750:—

mk 29.833.042:61

XIII. TULOSTASE

Kulut:

I. Varsinaiset kulut

1. Palkat	5.844.001:88	
2. Vuokrat	321.618:92	
3. Korkokulut	1.077.238:32	
4. Verot	576.176:50	
5. Muut varsinaiset kulut	1.825.782:25	9.644.817:87

II. Tilikauden ylijäämä 316.074:33

mk 9.960.892:20

JOULUKUUN 31 P:NÄ 1947.

Vastattavat:

I. Vieras pääoma

A. Lyhytaikainen

1. Maksamaton liikevaihtov.	1.086.649:—	
2. Tilivelat	15.021.556:49	
3. Pankkivelat	1.945.339:50	
4. Säästökassatalletukset	4.545.320:—	22.598.864:99

B. Pitkäaikainen

1. Kiinnelainat	4.865.000:—	
-----------------	-------------	--

II. Oma pääoma

1. Osuuspääoma	364.339:55	
2. Vararahasto	1.478.778:09	
3. Muut rahastot	209.985:65	
4. Ylijäämä tilikaudelta	316.074:33	2.369.177:62

mk 29.833.042:61

1. 1—31. 12. 1947.

Tuotot:

I. Varsinaiset tuotot

1. Tuotot liikkeen harjoittamis.	9.145.703:28	
2. Korkotuotot	237.539:75	
3. Muut varsinaiset tuotot	577.649:17	9.960.892:20

mk 9.960.892:20

XIII. YLIJÄÄMÄN KÄYTTÖEHDOTUS.

Johtokunta ehdottaa, että tilikauden ylijäämä 316.074:33 käytettäisiin seuraavasti:

Sääntöjen 11 §:n mukaan

Vararahastoon 50 %	158.074:33
Käyttörahastoon 10 %	31.600:—
Jää edustajiston käyttöön mk	126.400:—

Jonka summan johtokunta ehdottaa käytettäväksi seuraavasti:

Korkoa osuuspääomalle 5 %	20.000:—
Ylijäämän palautukseen varataan	106.400:—
mk	126.400:—

Ylijäämää jaettaisiin 1/2 % palautettujen ostomerkkien määrälle kuitenkin niin, että jäsenelle eräytyvä ylijäämä siirretään kunkin jäsenen osuismaksutilille, koska on odotettavissa, että rahan arvon alentumisen takia osuismaksujen korotus tulee lähiaikoina ajankohtaiseksi. Jos johtokunnan ehdotus ylijäämän käytöstä tulee muuttamattomana hyväksytyksi, muodostuvat rahastomme seuraaviksi:

Vararahasto	1.636.852:42
Käyttörahasto	185.257:83
Hallintoneuvoston käyttörahasto	35.289:75
Johtokunnan käyttörahasto	1.495:45
Osuuskorkorahasto	15.289:75
Ylijäämän palautusrahasto	106.400:—
Muut rahastot	34.265:57
Osuuspääoma	364.339:55

Yhteensä mk 2.379.190:32

TILINTARKASTUSLAUSUNTO.

KESKI-SATAKUNNAN OSUUSLIIKKEEN r.l. edustajiston varsinaisen kokouksen valitsemina olemme suorittaneet osuuskunnan vuoden 1947 tilien tarkastuksen. Sen perusteella esitämme seuraavaa:

1. Tilinavaus oli oikea. Tilimerkinnät ovat pätevien tositteiden mukaiset.
2. Tilinpäätös on laadittu oikein ja tilinpäätösperusteet ovat hyväksyttävät.
3. Käteiskassa on hallintoelinten vuoden varrella toimittamissa tarkastuksissa ollut tilikirjojen mukainen. Tilintarkastuksen aikana laskemamme käteiskassa vastasi rahatilin saldoa.
4. Omaisuuserät vastasivat tilinpäätökseen merkittyä määrää ja ne olivat riittävästi palovakuutetut. Kiinteistön omistus- y.m. asiapaperit olivat kunnossa.
5. Velkaerät, säästökassan saldo ja osuuskunnan rahastot niihin luettuna, olivat oikein merkityt tilinpäätökseen.
6. Kirjanpito oli tarkoituksenmukaisesti järjestetty sekä oikein ja huolellisesti hoidettu.
7. Osuuskunnan liike- y.m. toiminta on tilikauden aikana ollut varsin tyydyttävää. Sen hallinnossa ja hoidossa on noudatettu osuuskunnan ja säästökassan sääntöjen määräyksiä ja hyväksytyt menettelytapoja. Muutenkin on osuuskunnan asioita hoidettu ututterasti ja menestyksellisesti.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja että tili- ja vastuuvuorollisille myönnettäisiin vastuuvapaus vuodelta 1947.

Johtokunnan ylijäämankäyttöehdotus on sääntöjen mukainen, puollamme sen hyväksymistä.

Kiikassa maaliskuun 24 p:nä 1948.

Eino Haapala	Joel Jalava
KK:n määräämä tilintarkastaja.	KK:n määräämä tilintarkastaja.

Hugo Tuominen	Eino Kaski
Edustajiston valitsema tilintarkastaja.	Edustajiston valitsema tilintarkastaja.

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO.

Tarkastettuaan johtokunnan laatiman toiminta- ja tilikertomuksen edelliseltä toimikaudelta sekä tutustuttuaan tilintarkastuspöytäkirjaan ja tilintarkastajain antamaan lausuntoon, jättää hallintoneuvosto ne osuuskunnan sääntöjen 21 §:n 10 ja 11 kohtien mukaisesti jäsenten edustajiston varsinaisen kevätkokouksen käsiteltäväksi, ehdottaen puolestaan, että tilinpäätös vahvistettaisiin, johtokunnalle myönnettäisiin tili- ja vastuuvapaus ja että johtokunnan perusteltu ehdotus ylijäämän käytöstä hyväksyttäisiin.

Kiikassa huhtikuun 14 p:nä 1948.

Hallintoneuvosto puolesta:

Vilho Kröpi
Puheenjohtaja.

Hannes Laitinen
Sihteeri.

JÄSENILLE.

Eräs vaiherikkaimmista ja liiketoiminnan kannalta vaikeimmista vuosista on jälleen takanamme, mutta toteamme tyydytyksellä, että liikkeemme on näissäkin oloissa, jäsenkunnan, hallintoelinten ja uutteran henkilökuntamme yhteistyön tuloksena, saavuttanut verrattain tyydyttävän tuloksen, niin, että osuuskuntamme taloudellinen asema on delleenkin vahvistunut. Lämmin käden puristus ja kiitos siis koko jäsenkunnalle ja hallintoelinten jäsenille hyvästä yhteisymmärryksestä sekä henkilökunnalle ahkeruutta ja mielenmalttia vaativasta työkentelystä osuuskuntamme hyväksi. Mutta pitääksemme liikkeemme jatkuvasti palveluskelpoisena ja kilpailukykyisenä on välttämätöntä, että viemme nyt käynnissä olevan säästökassakamppailumme yhteisesti onnelliseen päätökseen siten, että jokaisessa jäsenperheessä on vielä tämän vuoden kuluessa yksi tai useampi säästökassamme vastakirja. Näin menetellen vapaudumme vähitellen vieraista pääomista ja varmistamme osuuskunnallemme menestyksellisen vastaisuuden.

Kiikassa huhtikuun 14 p:nä 1947.

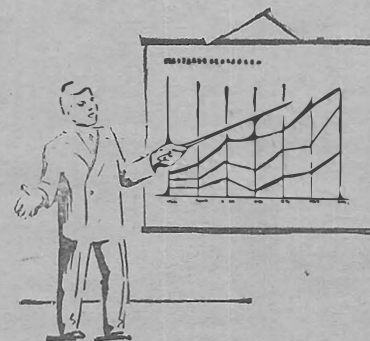
JOHTOKUNTA.

Eino Jyränoja.	Oskari Välimaa.
----------------	-----------------

Tuure Tähtinen.

Yleistietoja Keskisatakunnan Osuusliikkeen toiminnasta ajalta 1937—1947.

Aika	Jäsenmäärä	Toimipaikkoja	Toimihenkilöitä	Omia kiinteistöjä	Liikevaihto mk	Säästö- kassa mk	Omat pääomat			Ylijäämää palautettu jäsenille
							Osuuspää- oma	Rahastot	Ylijäämä	
								mk		mk
1937	717	8	18	5	6.116.601:	565.899:	43.462:	453.315:	113.829:	42.000:
1938	887	8	28	6	6.638.759:	676.183:	66.811:	530.774:	137.115:	45.000:
1939	901	10	29	7	6.794.403:	620.049:	90.112:	623.347:	121.941:	43.000:
1940	960	11	35	7	9.621.311:	701.999:	113.593:	728.137:	180.553:	60.000:
1941	967	12	40	9	11.316.795:	809.075:	133.426:	852.583:	183.283:	60.000:
1942	1002	12	36	10	10.657.035:	937.180:	154.613:	910.691:	212.672:	50.000:
1943	1025	11	43	11	16.607.092:	1.227.102:	173.446:	1.068.212:	250.515:	55.000:
1944	1117	14	58	11	20.259.774:	2.104.465:	260.010:	1.240.519:	340.396:	70.000:
1945	1200	16	71	13	33.453.289:	3.900.792:	241.813:	1.476.226:	449.392:	100.000:
1946	1646	18	80	13	60.095.053:	4.319.252:	300.236:	1.626.062:	268.513:	105.000:
1947	1843	18	80	13	84.465.417:	4.545.320:	364.539:	1.908.450:	3.6074:	106.400:
					386.065.523:				2.574.285:	736.400:



TALOUDELLINEN KEHITYS V. 1947.

Maamme taloudellisesta kehityksestä kuluneena vuonna voidaan merkitä aikakirjoihin jo eräitä varsin myönteisiäkin piirteitä. Väli rauhan solmimisen aikaan arvioitiin, että vuoden 1947 jälkeen olisivat suurimmat taloudelliset vaikeudet maassamme ohitse. Lähinnä ulkopuolisista olosuhteista johtuen nämä toiveet eivät kuitenkaan voineet täydellisesti toteutua, vaikka huomattavaa tilanteen parantumista onkin todettavissa. Helmikuussa allekirjoitettu ja elokuussa ratifioitu rauhansopimus palautti maallemme valtiollisen riippumattomuuden, ja samalla se oli omiaan vahvistamaan myös taloudellista asemaamme kansainvälisesti.

Kertomusvuoden aikana tapahtuneen taloudellisen kehityksen tilinpäätöstä voidaan todella pitää tyydyttävänä. Vaikuttavana tekijänä on tällöin mainittava teollisuutemme erinomainen venyminen. Vientiteollisuutemme tärkeintä raaka-ainetta, puuta, saatiin tuotantolaitosten käytettäväksi hyvin tyydyttävästi, sillä metsänhakkuut ja puutavaran ajot sujuivat kohtalaisesti. Sen sijaan vesistöjen veden vähyys haittasi uuttoja melkoisesti. Ulkomailta tuotavien raaka-aineiden saanti oli valuutta-ym. esteiden vuoksi edelleen hyvin vaikeata, mikä tuotti erityisesti haittaa kotimarkkinateollisuuden toiminnalle. Teollisuuslaitosten koneistoja ja laitteita on jouduttu käyttämään viimeiksi kuluneina vuosina säälimättömästi, eikä vielääkään ole saatu mahdollisuuksia suorittaa riittäviä uudistuksia. Voimatalous on tuottanut teollisuudelle, kuten myös siviilikulutukselle,

kastustoiminta ovat antaneet runsaasti työtä, minkä johdosta tähän toimintaan on ollut kiinnitettävä erityistä huomiota ja uusia voimia. Ankara rakennusaineiden puute ja lisääntyvät rahoitusvaikeudet haittasivat rakennusosaston ja asunto-osaston toimintaa, kun sekä osuusliikkeiden että keskusjärjestöjen rakennustoiminta supistui vähiin. Paperin puutteen ehkäisevän vaikutuksen huomioon ottaen ovat KKn tuotantolaitokset olleet vilkkaassa toiminnassa. KKn liikelaitosten liikevaihto nousi kertomusvuonna 256,1 mmk:aan, jossa oli lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 38,7 mmk eli 17,8 %. Kuluttajain Lehden tilausmäärä oli vuoden päättyessä 246 405 vuosikertaa; lisäystä siinä oli 25 371 vuosikertaa. Konsumentbladetin levikki oli 5 200 vuosikertaa, lisäys 850 vuosikertaa. Osuusliike-lehden tilausmäärä oli vuoden lopussa 6 250 vuosikertaa ja Työtoverin tilausmäärä 11 200 vuosikertaa. Paperin puute on lyönyt leimansa myös KKn julkaisujen toimintaan.

OSUUSTUKKUKAUPPA I.L.

Vuoden 1947 aikana alkoi tavaraa monilla aloilla olla saatavissa entistä jonkin verran runsaammin, vaikka monista tavallisista kulutustarvikkeista yhä vallitsikin kova puute. Kun myös hinnat edelleen jossakin määrin nousivat, lisääntyi OTKn liikevaihto edelleen. OTKn ja sen tytäryhtiöiden myynti oli yhteensä 9 675 mmk, mikä merkitsee 2 607 mmk:n eli 37,3 % lisäystä edellisen vuoden myyntiin.

Osastoittain OTKn myynti jakaantui seuraavasti:

	v. 1947 milj. mk	v. 1946 milj. mk
Siirtomaatavaraosasto	2 803	2 123
Hedelmäosasto	331	238
Maatalousosasto	1 872	1 038
Koneosasto	126	108
Rautaosasto	1 299	962
Kangas- ja lyhyttavaraosasto	436	349
Vaatetus- ja teollisuustavaraosasto	1 674	1 328
Jalkineosasto	673	564
Tytäryhtiöt	461	357
	9 675	7 067

OTKn tuotantolaitosten valmisteiden myynti nousi 1 587 mmk:aan, missä oli lisäystä edellisen vuoden myyntiin 340 mmk eli 27,3 %. Eräiden tehtaiden myynti kasvoi melkoisesti, mutta toisten myynissä esiintyi etupäässä raaka-aineiden puutteesta johtunutta laskua. Vähennys oli näet vain vaatetustehtailla, nimittäin pukutehtaalla, leninkitehtaalla, kapalotehtaalla ja vuodevaatetehtaalla, ja juuri kangasalallahan niukkuus oli ehkä kaikkein pahin. Suurinta lisäystä osoittavat lihanjalostustehtaat, mikä lihan säännöstelystä vapauttamisen ja lihan hintojen nousun johdosta onkin ymmärrettävää. Erikoisen suuri oli myös teknokemiallisen tehtaan, makaronitehtaan ja margariinitehtaan myynnin lisäys.

OTK omisti joko itse tai tytäryhtiöittensä kautta seuraavat tuotantolaitokset: kahvipaahtimon, kalansuolaamoja ja -savustamoja, kaksi lihanjalostustehtasta, makaronitehtaan, margariinitehtaan, meijerin, myllyn, naulatehtaan, perunajauho- ja mallastehtaan, puusepäntehtaan, kaksi sahaa, teknokemiallisen tehtaan, tulitikkutehtaan ja viisi vaatetustehtasta (pukutehdas, paitatehdas, leninkitehdas, kapalotehdas ja vuodevaatetehdas). Kaupallisella alalla toimivia tytäryhtiöitä ovat teollisuusjätteid kerääjä Keru Oy, kalatukkuliike Kontio & Kontio Oy sekä Osuuspuu i.l., joka hankkii polttopuita ja muuta puutavaraa.

OSUUSTOIMINNALLISET VAKUUTUSLAITOKSET.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Kansa myönsi kertomusvuoden aikana uusia henkivakuutuksia, ryhmähenki- ja hautausvakuutuksia lukuunottamatta, 20 278 kpl 1 022 milj. markan vakuutussummalle. Vakuutusten keskisuuruus, joka v. 1946 oli ollut 39 800 mk, kasvoi kertomusvuonna 10 600 mk ja nousi siis 50 400 mkaan. Uusien henkivakuutusten lunastus ja vanhojen vakuutusten voimassapysyminen oli edelleen hyvä. Yhtiön koko henkivakuutuskanta lisääntyi vuoden aikana yli 800 milj. mk nousten 4 200 milj. mkaan. Vuoden aikana otettiin käytäntöön uusina vakuutusmuotoina laajennettu ja rajoitettu sairausvakuutus sekä lapsenturvavakuutus. Voitonjako vakuutetuille, joka sodan johdosta oli ollut keskeytyneenä, aloitettiin jälleen kertomusvuoden alusta voittovakuutus- eli lisäsummien muodossa. Yhdessä Palo-Kansan kanssa olivat Henki-Kansan kertomusvuoden aikana tekemät uudet sijoitukset 105

milj. mk. Uusia lainoja on myönnetty jokseenkin yksinomaan osuuskauppaliikkeille.

Keskinäinen Palo- ja Tapaturmavakuutusyhtiö Kansan suoraan hankkima palovakuutuskanta kasvoi kertomusvuoden aikana 7 233 milj. mk nousten vuoden päättyessä 21 631 milj. mkaan. Palovahinkoja sattui vuoden aikana 245 eli 1 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Palovakuutuskorvauksina suoritettiin tai varattiin kuitenkin 19,9 milj. markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna; koko korvausmäärä oli 33,2 milj. mk. Kuten parina viimeksi kuluneena vuonnakin tulee kertomusvuoden palokorvauksista suhteellisen suuri määrä osuuskauppojen osalle. Vuoden aikana sattuneista suuremmista osuuskauppapaloista mainittakoon Länsi-Päijänteen Ol., korvaus 8,0 milj. mk, Ol. Suupohja, korvaus 6,4 milj. mk, Kyminlaakson Ol., korvaus 1,9 milj. mk ja Itä-Savon Ol., korvaus 1,8 milj. mk.

Yhtiön tapaturmavakuutus- ja autovakuutusosastojen toiminta on edelleen huomattavasti laajentunut. Vakuutusmaksutulot ovat kasvaneet, mutta myös suoritettut korvaukset ovat vastaavasti nousseet.

Eläkekassa Tuen osakasliikkeiden määrä kasvoi kertomusvuoden aikana 2:lla, niin että se vuoden lopussa oli 88. Uusia jäseniä liittyi 1 048 ja poistui 997. Eläkevakuutettujen luku oli vuoden lopussa 6 490 vastaavan luvun oltua edellisenä vuonna 6 439. Vakuutettujen toimihenkilöiden vuotuisten eläkeiden summa kasvoi 61,6 milj. mk ja nousi 218,0 milj. mkaan. Tuen luotonanto keskittyi kertomusvuoden aikana edelleenkin yksinomaan osuuskauppaliikkeeseen. Myönnettyjen lainojen määrä oli 91,1 milj. mk.

Hautaus-

VAKUUTUSEHDOT

Hautausvakuutusehdot ovat kuluvan vuoden alusta lukien muuttuneet siten, että hautausvakuutettuja 2.000 markasta ovat kaikki ne jäsenet jotka:

1. ovat olleet jäseniä vähintään 3 kalenterivuotta
2. ja liittyessään eivät ole täyttäneet 50 vuotta, paitsi jos liittyminen jäseneksi on tapahtunut ennen v. 1924,
3. palauttaneet ostomerkkejä edelliseltä vuodelta vähintään 6.000 markan arvosta.

Kumminlahjan

saavat osuusmaksunsa sääntöjen määräämässä järjestyksessä suorittaneet.